ANGLICISMELE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Lorina SÎRBU, profesor de limba engleză, grad didactic II
Colegiul „Iulia Hasdeu” din Cahul

Abstract. *In its historical evolution, Romanian has come into contact with different languages, from which it has very easily assimilated many words with the requirements of communication. The strongest influence on the Romanian language in the 21st century has English. Today, English is a true international linguistic invasion. The invasion of Anglicisms has grown in line with the progress of certain areas of technology and the spread of the cinema industry. Most of the borrowed words were modeled according to the phonetic and morphological system of the Romanian language. All the words borrowed from the other languages have caused changes in the phonetic, grammatical and lexical structure of the Romanian language, each foreign influence being visible through its features through the personal brand. The great avalanche of English words is justified mainly by the need to use specialized terms that do not have equivalent in Romanian. These are so called „necessary loans” that mean those words, or phrases that do not have a Romanian correspondent or that have certain advantages over the native term. Luxury anglicisms are unnecessary loans, which are in line with the subjective tendency of some social categories to linguistically individualize in this way. Such terms repeat only the Romanian words without additional information.*

Limba se face prin schimbare şi „moare” atunci când incetează să se schimbe.
(E. Coşeriu)

Fiecare epocă a avut neologismele sale: slavonisme (cuvinte intrate in limbă in special prin traducerile de cărţi bisericeşti), grecisme, turcisme (in perioada fanariotă), ungurisme (mai ales in perioada stăpanirii austro-ungare in Transilvania), franţuzisme (mai ales in epoca modernă), anglicisme şi americanisme mai recent.

În evoluția sa istorică, limba română a intrat în contact cu diferite limbi, din care a asimilat foarte ușor multe cuvinte. Integrarea cuvintelor străine în procesul de comunicare a pus, pe de o parte, problema adaptării lor la structura lingvistică influențată și, pe de altă parte, problema schimbărilor pe care le fac în organizarea lexicală a limbii române, în funcție de structura fonetică și gramaticală, fiecare influență străină manifestându-se specific. Cea mai puternica influiență asupra limbii române în secolul XXI o are limba engleză.

În ciuda tuturor dificultăților de adaptare la sistemul lingvistic al limbii române, împrumuturile în limba engleză continuă să pătrundă masiv și rapid în limba română, accelerând procesul de îmbogățire a vocabularului, aducând, de asemenea, schimbări importante la alte niveluri.

Engleza este o adevărată invazie lingvistică internațională. Influența limbii engleze este un

BDD-A32459 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:01 UTC)

fenomen internațional, nu doar un fenomen european, ci unul mondial. Invazia anglicismelor a crescut în concordanță cu progresul anumitor domenii ale tehnicii și răspândirea industriei cinematografice. Mioara Avram a menționat că: „Influenţa engleză nu este un fenomen în sine negativ, nu are de ce să fie mai periculoasă decât alte influenţe străine”, afirmând: „Cunoscută fiind marea ospitalitate a limbii române, dublată de capacitatea ei de asimilare a împrumuturilor […], este de presupus că anglicizarea va fi depăşită, aşa cum au fost depăşite în timp slavizarea, grecizarea, rusificarea, italienizarea saufrancizarea”[1].

Opiniile lingviștilor privind acceptarea sau respingerea anglicismului sunt împărțite. Majoritatea dintre ei (Mioara Avram, Ștefania Isaac, Georgeta Ciobanu, Adriana Stoichițoiu-Ichim etc.) au fost mai degrabă permisivi în recomandările lor normative, dar optează pentru impunerea unor adaptări morfologice stricte la aceste cuvinte. O opinie contrară este aceea a senatorului și lingvistului George Pruteanu care afirmă acest lucru: „Ceea ce pretind, e ca noile cuvinte – repet: binevenite! – să fie scrise româneşte. Nu putem scrie nici franţuzeşte, nici ungureşte, nici englezeşte limba română. Atâta timp cât va exista, limba română trebuie scrisă româneşte. În toate cazurile în care e posibil fără pierderi semnificative, orice cuvânt nou-preluat trebuie integrat sistemului, asimilat, autohtonizat, conform regulilor de scriere şi de pronunţie ale limbii române. O limbă nu se îmbogăţeşte cu xenisme, cu cuvinte care rămân străine. Nu se poate ca zone ample din limba română să fie, grafic, colonii”. G.Pruteanu reproşează ediţiei noi a Dicţionarului ortografic, ortoepic şi morfologic (DOOM $_2$) – „că legitimează *oficialromgleza*, că recomandă scrierea englezeşte a unor cuvinte simţite ca româneşti, astfel, consideră el, fără frâna lucrărilor normative şi a cunoscătorilor limbii engleze, anglicismele recente s-ar adapta la limba română uşor...”[2].

Amintind opinia lui Sextil Puşcariu, putem distinge între două categorii de împrumuturi lingvistice: „necesare” şi „de lux”[3]. Împrumuturile necesare înseamnă acele cuvinte, fraze sau unități frazeologice care nu au un corespondent român sau care au anumite avantaje față de termenul nativ. Astfel, în domeniul informaticii și a jocurilor pe calculator, exemple includ termeni precum: play (activitate distractivă, în special pentru copii), mouse (dispozitiv periferic de calculator care poate muta cursorul pe ecranul unui computer), chat (discuție prietenoasă, realizat prin schimbarea mesajelor electronice), player (persoana care practică un anumit tip de joc), joystick-ul (o pârghie care controlează mișcarea imaginilor pe ecranul electronic sau jocurile mecanice), etc. Muzica își are terminologia specifică prin introducerea de anglicisme, cum ar fi star, cântăreață (o personalitate în muzică, cinema etc.), solo (când vorbim despre un disc muzical cu câte un cântec pe fiecare parte). Alimentele și băuturile au dus la introducerea unor anglicisme, cum ar fi cheeseburger, chipsuri, hamburger, cornflakes, ketchup (sos picant de suc de roșii, oțet și mirodenii), whisky (băuturi alcoolice), brandy (cognac). De asemenea, în legătură cu acest domeniu, observăm de cele mai multe ori preferința utilizării limbii engleze la echivalentul limbii române: shopping supermarket, market. Nici moda produselor cosmetice nu au manifestat o reticență față de anglicisme. Exemplele sunt multiple: look (înfăţişare, aspect), lifting (operaţie estetică care constă într-o incizie ce scurtează pielea pentru a face ridurile invizibile), fashion (modă), gloss (luciu de buze), casual (îmbrăcăminte de zi), office (îmbrăcăminte pentru serviciu), trench (pardesiu), make-up (machiaj), trend (tendinţă, evoluţie a unui fenomen), outfit (ţinută), styling (coafură), blush (fard de obraz), cover-girl (fată tânără, frumoasă, care pozează pentru copertele revistelor), beauty-tips (sfaturi pentru înfrumuseţare).

Cea de-a doua categorie implică anglicisme de lux, care sunt împrumuturi inutile, care sunt legate de tendința subiectivă a unor categorii sociale de a se individualiza în mod lingvistic în acest fel, cum ar fi: band (orchestră), advertising (publicitate), toast (pâine prăjită), shopping (cumpărături), company (firmă, societate comercială), like (a plăcea), weekend (sfârşit de săptămână), horror (groază), girl (fată), cool (grozav), sexy (atrăgător), bad (rău), sorry (a regreta), please (te rog), busy (ocupat), friend (prieten), beauty (frumusețe), coffee (cafea), darling (dragă). Fără cunoașterea sensului anglicismului ales în vorbire, riscăm să utilizăm construcții pleonasmice intolerabile, cum ar fi: a face henţ cu mâna, bord de conducere, bani cash, naraţiunea unui story. Folosirea anumitor anglicisme este absolut necesară pentru că nu există corespondent în limba română (exemple: subscribe, puzzle, jazz, funk, rock, snowboard), iar altele rămân întotdeauna "crude", cum ar fi : sms, ok, bye, beep, trendy, fifty-fifty, VIP, Facebook, smart phone, webcam, sau cuvinte, expresiile frazeologice: all right, best seller, angry young man care sunt adesea pe

[1] Avram, Mioara , Anglicismele în limba română actuală, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1997, p. 8.
[2] Hristea, Teodor , Sinteze de limba română, ediţia a II a, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1981, p
[3] Sextil Puşcariu, Limba română. I. Privire generală, Bucureşti, 1976.

BDD-A32459 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:01 UTC)

buzele tinerilor. Astfel de termeni dublează numai cuvintele românești fără a oferi informații suplimentare.

Anglicismele au totuși și unele avantaje. Avantajele anglicismelor sunt că ele nu au provocat o "alterare" a limbii române, ci, dimpotrivă, au contribuit la o reînnoire și reconstrucție permanentă, la nuanța sa semantică și stilistică, la modernizarea lexiconului, deoarece limbajul este o ființă vie care evoluează cu fiecare zi care trece, fiind privită, în același timp, ca un aspect al creativității lingvistice. Deși anglicismele sunt uneori inadecvate sau incomplete, adaptate la sistemul lingvistic, studiile specializate au subliniat faptul că, datorită utilizării lor frecvente, ele pot fi considerate norme.

Cercetând gradului de adaptare a anglicismelor în limba română, în conformitate cu normele lingvistice, am observat că tendința generală a limbajului literar actual este de a păstra împrumuturile în limba engleză cât mai aproape posibil de limba sursă. În același timp, la nivel morfologic, o consecință a pătrunderii masive a cuvintelor din limba engleză ar putea "submina" caracterul flexionar al limbii române prin creșterea numărului de adjective invariabile și ștergerea limitelor dintre părțile de vorbire. Și în conformitate cu norma lexico-semantică, definiția semnificației împrumuturilor este în general făcută de un sinonim echivalent sau de expresia românească echivalentă. Anglicismul poate fi, de asemenea, introdus în text după echivalentul său românesc sau, prin alternarea termenilor sinonimi în titluri și subtitluri.

Influența unor limbi asupra altora - lexical, morphologic, fonetic și semantic - are ca punct de plecare componenta lexicală a limbajului, majoritatea și cele mai multe interferențe directe care apar la nivelul vocabularului. Legăturile strânse dintre diferitele domenii de activitate determină propagarea termenilor de la un domeniu la altul, favorizând o circulație liberă și rapidă a termenilor în general și reducând numărul celor cu un grad înalt de specializare semantică. Prin extensie, termenii merg în terminologie diferită sau chiar sunt preluați în vocabularul obișnuit. Influența limbii engleze, care este mai pronunțată la nivel terminologic, de multe ori conduce la schimbări în vocabularul general. Cei mai mulți termeni monosemantici împrumutați de la englezi își pot lărgi sensul în raport cu unitățile lexicale native sau în contexte în care se speculează valoarea lor figurativă. Schimbările semantice în ambele sensuri, terminologie sau determinologie, facilitează penetrarea împrumuturilor și mișcarea cuvântului, restricțiile de utilizare fiind reduse considerabil. Imitația modelelor engleze de către calc participă la extinderea influenței engleze în limba română ceea ce este considerata de unii un pericol.

Dacă dorim totuşi să vorbim despre un pericol în ceea ce priveşte influenţa engleză, acela ar putea să fie faptul că ea se produce prin oameni culţi, care sunt vorbitori de limbă engleză şi la nivelul limbii literare există factori care împiedică sau cel puţin încetinesc românizarea împrumuturilor care sunt menţinute de lucrările normative în forma lor străină. Existenţa unor cuvinte care sunt deseori criticate, marginalizate de tipul *bişniţă* (engl. *business*), *blugi* (engl. *blue jeans*), *ciungă* (engl. *chewing gum*), *hotdog* (engl. *hot dog*) arată că fără influenţa lucrărilor normative şi a cunoscătorilor de limbă engleză, anglicismele recente s-ar adapta la limba română asemenea celorlalte imprumuturi din alte straturi etimologice sau a anglicismelor mai vechi, de tipul *fotbal* (football), *henţ* (hands), *budincă* (pudding), *clovn* (clown) sau *trening* (training).

O atenţie deosebită este acordată termenilor *anglicism* şi *americanism*. Termenul *anglicism* este definit ca fiind „o expresie specifică limbii engleze; cuvânt de origine engleză împrumutat, fără necesitate, de o altă limbă şi neintegrat în aceasta”[1] , iar termenul *americanism* denumeşte „un fel de a fi, expresie etc. proprie americanilor”. De asemenea, Adriana Stoichiţoiu–Ichim defineşte anglicismele ca fiid „împrumuturi recente din engleza britanică şi americană, incomplet sau deloc adaptate (ca atare, ele se scriu şi se rostesc în română într-un mod foarte apropiat sau identic cu cel din limba de origine”[2]. O distincţie între anglicisme şi americanisme este întâlnită la Theodor Hristea, care notează că acestea din urmă sunt „mai recente şi au caracter internaţional”[3]. Ele au pătruns în limba română şi prin intermediul altor limbi (franceză, italiană, germană) care au fost influenţate de limba engleză americană. Printre aceste cuvinte se numără următoarele: *bluf, blugi, boss, campus, cow-boy, hold-up, hamburger, jazz, motel, radar, mass-media, tobogan etc.* De asemenea, Hristea precizează că o serie de anglicisme şi americanisme, care nu sunt inserate în dicţionare, sunt întâlnite în stilul publicistic şi cel ştiinţific, care au fost şi vor rămâne cele mai bogate în neologisme. Această listă a americanismelor este completată de către Georgeta Ciobanu**,** care reuşeşte să exemplifice peste 200 de cuvinte pe care le grupează în trei categorii:

1. Cuvinte care sunt socotite americanisme atât de dicţionarele româneşti, cât şi în cele

[1] Dicţionarul explicativ al limbii române , ediția a II a, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998
[2] Stoichițoiu- Ichim, Adriana , Vocabularul limbii romane.Dinamică, influențe, creativitate, Ed. All, București, 2001, p. 83.
[3] Hristea, Teodor , Sinteze de limba română, ediţia a II a, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1981, p15

BDD-A32459 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:01 UTC)

englezeşti: *aculturaţie, bos, campus, freezer, hamburger, hold-up, hot-dog, O.K., ranch, supermarket* etc.

2. Cuvinte care sunt marcate ca americanisme numai în dicţionarele româneşti, nu şi în cele englezeşti: *angulaţie, blue-note, brain-drain, kidnapper, sexy, video*.

3. Cuvinte marcate ca americanisme în dicţionarele româneşti, dar neînregistrate în principalele dicţionare englezeşti: *dixielander, planetren, quasag*.

Toate aceste cuvinte considerate americanisme aparţin mai multor domenii, cum ar fi: muzică, sport, economie, cinema, ştiinţă şi tehnologie. Dintre toate acestea, sportul (terminologia sportivă) cunoaşte cel mai mare număr de cuvinte de origine engleză: *base-ball, corner, dribling, fault, fotbal, gol, henţ, ofsaid, outsider, presing, goal-keaper, rugbi.*

În această lucrare, termenul anglicism va fi utilizat pentru a denumi orice ,,unitate lingvistică (nu numai cuvânt, ci şi formant, expresie frazeologică, sens sau construcţie gramaticală) şi chiar tip de pronunţare sau/şi de scriere (inclusiv de punctuaţie) de origine engleză, indiferent de varietatea teritorială a englezei, deci inclusiv din engleza americană, nu doar din cea britanică”[1], termenul nefiind restrans doar la imprumuturile neadaptate sau/şi inutile dar nici extins pentru termeni ca biomedicină, etnolingvistică sau extragalactic. Termenul mai este întâlnit în unele lucrări cu denumirea *xenism* (cuvant neadaptat care conţine grafia de origine), cuvânt *aloglot, străinism* sau chiar *barbarism* (făcând aluzie la popoarele barbare probabil care invadau pur şi simplu pământul străin).

De-a lungul timpului s-a încercat cuprinderea anglicismelor în nişte liste, dar nu s-a reuşit alcătuirea unei lucrări care să conţină o înregistrare reală a tuturor acestor termeni care sunt folosiţi în limba română. De multe ori aceste liste sunt fie prea sărace şi nu sunt adaptate la noile realităţi, fie încadrarea lor în categoria anglicismelor este pusă sub semnul întrebării. În acest scop este foarte importantă distincţia dintre între originea (etimologie directă) şi cea franceză (ex: *lider* engl. , fr. ,,leader”*;* miting engl., fr. ,,meeting”) şi uneori cea germană (*boiler* germ. ,,boiler”) sau rusă (*conveier* engl. ,,conveyer”, rus. ,,konveier”). Atunci când această distincţie este imposibil de realizat datorită lipsei indiciilor formale sau a celor semantice, trebuie făcută o distincţie între anglicismele care au etimologie unică şi cele cu etimologie multiplă (franco-engleză, anglo-rusească, anglo-germană). Un fapt cu aceeaşi importanţă îl reprezintă distincţia dintre *anglicismele veritabile* şi *pseudoanglicisme*. ***Pseudoanglicismele*** (false anglicisme) sunt ,,cuvinte create în alte limbi prin combinarea unor teme şi elemente formative împrumutate din limba engleză”[2]. Astfel cu ajutorul lui *man=om*, după modelul unor anglicisme adevărate (*gentleman, sportsman*), au fost formate în limba franceză cuvinte ca *tenisman, recordman* etc. În locul acestora, limba engleză foloseşte unităţi frazeologice cum ar fi *tennis player*= ,,jucător de tenis”, *record holder* = ,,deţinător de record”. În limba română unele din aceste pseudoanglicisme au primit forma cât mai apropiată de cea care ar fi trebuit s-o aibă în limba engleză: *tenismen, recordmen.*

Această problemă a etimologiei constituie un argument puternic pentru lipsa unor anglicisme din dicţionarele de limbă franceză, deşi ele sunt folosite de publiciştii francezi şi pot constitui astfel o sursă pentru limba română. În multele cazuri în care anglicismele au etimologie multiplă şi, în mod special anglo-franceză, se observă o concurenţă stabilită între cele două surse. Acest lucru este vizibil atât în cazul unor cerinţe înrudite *(summit engleză, sommet* franceză), dar şi în cazul cuvintelor neînrudite (*computer* engleză şi *ordinator* franceză). În ambele situaţii se observă supremaţia limbii engleze din această perioadă prin folosirea mai frecventă a termenilor *summit, computer,* fără ca celelalte să fie excluse complet (*sommet* apare în unele publicaţii sau în transmisiunile televizate).

Mioara Avram remarcă un alt lucru interesant din punct de vedere etimologic şi anume acei termeni din limbajul comercial, care sunt formaţi prin combinarea unui anglicism cu un cuvânt de altă origine. În această categorie se includ următoarele exemple:

- compusul *PC-Tish* [pi’si,tiş] =,,masă pentru calculator” (compunere între un anglicism şi un termen german)
- produsul *kinder-surprise,* care este auzit la televizor cu pronunţia [’kindăr sur’praiz]
- firma *Pizza-Hut*, care conţine cuvântul *hut* neştiindu-se dacă este un termen englezesc ,,hut”= cabană, colibă sau un termen german şi atunci ,,hut”= pălărie
- firma *Mega-Vision* care este citită de unii [megavizi’on] sau [mega’vijăn]

După acelaşi model se întâlnesc astfel de compuse realizate între un cuvânt românesc şi unul străin. Pentru a da un aer internaţional unor firme s-au ales ca nume unii termeni hibrizi, formaţi din

[1] Avram, Mioara , Anglicismele în limba română actuală, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1997, p. 11.
[2] Hristea, Teodor , Sinteze de limba română, ediţia a II a, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1981

BDD-A32459 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:01 UTC)

cuvântul englezesc *bank* [bænk] =bancă şi un cuvânt românesc. Un astfel de exemplu ar putea fi *Columna Bank,* format din rom. *columnă* şi engl. *bank*.

Analiza de faţă porneşte de la constatarea că lucrările româneşti consacrate influenţei engleze nu au acordat suficientă atenţie semanticii împrumuturilor, deşi acest aspect al procesului de asimilare interesează deopotrivă lexicologia, lexicografia şi lingvistica normativă.

Anglicizarea actuală a unor limbi, deşi prezintă tendinţa de internaţionalizare rămâne un fenomen procentual scăzut, rezultat din evoluţia firească a unei limbi sau a alteia, iar din punct de vedere lingvistic el se circumscrie fenomenelor de superstrat.

BDD-A32459 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:01 UTC)